

Posudek oponentky bakalářské práce

Název práce: Předškolní výtvarná výchova dětí se zrakovým postižením

Studentka: Karolína Příhodová

Studijní program: Výtvarná výchova se zaměřením na vzdělávání

Akademický rok 2022/23

Problematika, kterou se bakalářská práce Karolíny Příhodové zabývá, je zajímavá a společensky potenciálně užitečná.

Cíle jsou v úvodu uvedené dosti vágně: „Touto prací se zaměřuji na to, jak probíhá výtvarná výchova v paraografové třídě s dětmi se zrakovým postižením.“ (s. 8)

Velmi problematická je práce s literaturou. Často není zřejmé, odkud autorka text čerpá. Jako příklad uvedu kapitolu o vývoji dětské kresby na straně 8 a 9, kde je několik odstavců bez uvedení zdroje. Vysoká, padesátiprocentní shoda s jinými texty, kterou automatická kontrola v SISu vygenerovala, je daná z velké části tím, že studentka práci s velmi podobným obsahem již dříve odevzdala na katedře speciální pedagogiky. Velká část textu je převzata z této práce, kterou studentka napsala pod vedením doc. Květoňové a neúspěšně ji obhajovala v roce 2022. Domnívám se, že stran textu, které vznikly úplně nově, je málo, jsou to zejména strany 40 až 50, které se týkají výzkumné části. Většina zbývajících stran je z velké části vystavěná ze starší práce, a také seznam literatury je až na několik titulů stejný. Název starší práce „Výtvarná tvorba osob se zrakovým postižením“ je dokonce uvedený v prohlášení o původnosti zde předloženého textu.

Po kapitole věnované dětskému výtvarnému projevu následuje kapitola nazvaná „Výtvarná výchova“ (s. 10). Je velmi nejasná, jedná se zřejmě o programové teze, které nejsou uvedené do žádných kontextů, zcela tu chybí uvedení jakýchkoli zdrojů. Následující kapitoly, které se týkají problematiky zrakového postižení, nemohu po věcné stránce posuzovat, opět tu ale vidím text, který postrádá uvedení zdrojů (s. 20).

Čtvrtá kapitola má být zaměřená na výzkum. Cíl je dosti vágní a je zaměněný s metodou pozorování: „Cílem případové studie, je pozorování výtvarné tvorby dětí s amblyopií a strabismem v předškolním věku. Na konkrétních výtvarných příkladech uvádím, jak děti pracují s různým materiálem a jaký význam má výtvarná činnost pro reedukaci zraku.“ (str. 33) Výzkumné metody nejsou popsány. Studentka popisuje zázemí mateřské školy, identifikace tříd je v rozporu s požadavky na anonymizaci respondentů. Dále studentka popisuje výtvarné činnosti realizované v mateřské škole pro děti se zrakovým postižením. V těchto popisech se nacházejí komentáře o koordinaci oka a ruky, na kterých by bylo možné stavět, kdyby jich bylo více a kdyby byly systematicky zkoumané, což se zde neděje. V kapitole „Vlastní pozorování“ srovnává studentka, ovšem bez provedení analýzy, mateřskou školu pro děti s poruchami zraku s běžnou mateřskou školou, a konstatuje víceméně samozřejmé rozdíly: děti je ve specializované škole méně, času na ně učitelky mají více, přístup je individuálnější. (s. 47) Následuje kapitola, ve které studentka předkládá dotazník a uvádí odpovědi učitelek na předložené otázky. Těchto několik stran by ale spíše mělo být součástí přílohy. Chybí zde analýza, kódování, a vůbec cokoli, co by text umožnilo vidět jako výzkumnou sondu. Na s. 51 je krátký odstavec nazvaný „Vyhodnocení dotazníku“, kde opět chybí analýza a předložené shrnutí (které je velmi triviální) tak nelze považovat za platný výsledek. Závěr práce pak nepředstavuje její shrnutí, ale referuje o váhání autorky nad pojetím výtvarné výchovy. Studentka zde uvádí, že „...ve třídě u dětí se zrakovým postižením není výtvarná výchova jednoznačná a má tu spíše reedukační roly.“ (gramatická chyba je autentická, s. 54). V poslední větě závěru potvrzuje autorka dojem, který jsem z práce získala, že totiž činnosti, které jsou v práci předloženy jako výtvarné, jsou výtvarné výchově vzdálené (s. 54). Domnívám se, že nepostačují to konstatovat, ale že by bylo vhodné navrhnout jejich úpravu.

Členění práce na kapitoly a podkapitoly je v pořádku.

Úroveň jazykového zpracování je velmi problematická. Objevují se zde hrubé chyby a kolokviální výrazy: „Jak teda děti se zrakovým postižením výtvarně tvoří?“ (s. 7), stejně jako neobratnosti hraničící s nelogičností: „... dítě ... Musí si být jisté, že učitelka jeho práci přeje, že ho nebude kárat, jestliže prvotní projev a konečný výsledek nebudou v rovnováze.“ (str. 10)

Celkově mám z práce dosti negativní dojem, a to i přes to, že její téma vypadá tak zajímavě.

V této situaci tedy nevidím, že by bylo možné mluvit o odborném přínosu nebo o praktickém využití práce.

Cíle práce vzhledem ke všemu, co jsem již napsala výše, nemohou být naplněné. Ani o tom, jaký význam má výtvarná výchova pro reedukaci zraku, jsem se v práci nic nedočetla. Uzavírám tedy, že cíle práce naplněné nebyly.

Zadání práce také není naplněné, protože předpokládalo “vyhodnocení vlastního pozorování a uvedení do vztahu se současným vědeckým poznáním problematiky”, o žádných vztazích se současným poznáním ale práce nepojednává.

Souhrnné vyjádření: Práce nesplňuje požadavky kladená na bakalářskou práci v daném oboru, a nedoporučuji ji k obhajobě.

Mgr. Helena Kafková, Ph.D.

KVV PedF UK